

Адаптація криміналістичної техніки до умов воєнного стану*

В умовах воєнного стану, коли порушуються звичні норми правопорядку та зростає кількість злочинів, криміналістична техніка стає надзвичайно важливим інструментом у забезпеченні правосуддя. Зростання кількості кримінальних правопорушень, зокрема військових злочинів, терористичних актів, мародерства та інших правопорушень, змінює традиційний підхід до збору доказів і проведення слідчих дій. Воєнний стан ставить нові виклики перед правоохоронними органами, які мають швидко адаптувати свої методи та підходи для ефективної боротьби зі злочинністю, зокрема військовими злочинами, терористичними актами, пограбуваннями та іншими правопорушеннями. У цьому контексті, адаптація криміналістичної техніки стає критично важливою для ефективної боротьби зі злочинністю, збереження доказової бази та забезпечення правосуддя в умовах постійної загрози.

Одним із ключових аспектів адаптації в криміналістиці є зміна методів збору та аналізу доказів. Потреба в пересувних криміналістичних лабораторіях виникає у зв'язку з, обмеженим або неможливим доступом через мінування чи активні обстріли зростання загроз, мобільні криміналістичні лабораторії стали важливим елементом адаптації, з якими стикаються слідчі під час проведення операцій та слідчих дій. Мобільні лабораторії сприяють гнучкості розслідувань, оскільки забезпечують доступ до будь-яких віддалених місць подій і дозволяють реагувати в режимі реального часу. Це знижує ймовірність втрати критичних доказів, особливо в умовах швидких змін обстановки в зоні конфлікту. Ці лабораторії дають змогу здійснювати збір доказів та проводити оперативні експертизи безпосередньо на місці події, що зменшує ризик втрати чи пошкодження доказів через затримки або руйнування. Мобільні лабораторії оснащені сучасним обладнанням для проведення різноманітних експертиз: від балістичних і хімічних до біологічних. Така технологія дозволяє експертам виконувати необхідні процедури з високою точністю в найкоротші терміни.

Ще одним важливим фактором є використання дистанційних технологій. У випадках, коли доступ до зони конфлікту є небезпечним або взагалі неможливим, правоохоронні органи все частіше використовують безпілотні літальні апарати (дрони) для фотографування місць злочинів та моніторингу територій. Завдяки високій точності сучасних дронів та їхній здатності фіксувати найдрібніші деталі, ці інноваційні технології дозволяють отримувати ключову інформацію без фізичної присутності слідчих на місці події. Це не лише знижує ризики для життя експертів, але й мінімізує небезпеку для доказової бази. Дистанційні технології також дають можливість моніторити великі території в режимі реального часу, що сприяє більш оперативному реагуванню на події та збору доказів, які можуть бути втрачені через мінливі умови на полі бою. Таким чином, ці технології значно

* Науковий керівник - *Сергій Ісланкін*, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ

підвищують ефективність судово-медичної експертизи і дозволяють правоохоронним органам ефективно виконувати свої обов'язки навіть у зонах підвищеної небезпеки.

У напрямку техніко-криміналістичного забезпечення необхідно активізувати наукові розробки щодо створення та впровадження інноваційних криміналістичних продуктів, спрямованих на оптимізацію боротьби із злочинністю. До таких інноваційних продуктів можна віднести нові розроблені або прилаштовані до завдань і потреб протидії злочинності новітні техніко-криміналістичні засоби, сучасні інформаційні технології, електронні бази знань, методи фіксації, аналізу, оцінки та збору доказової інформації. До таких потреб можуть застосовуватися сучасні ідентифікаційні біометричні системи за ознаками людини (системи електронної ідентифікації людини за біометричними ознаками – відбитками рук пальців, ознаками зовнішності, малюнку райдужної оболонки ока, ДНК, ознаками ходи, почерку) [1, с. 89].

Адаптація криміналістичних методів також включає зміни у стратегії підготовки експертів. У військовому середовищі слідчим і експертам критично важливо не лише володіти базовими знаннями і вміннями, але й швидко реагувати на мінливі ситуації та працювати в умовах підвищеного ризику. Робота в зонах бойових дій чи на територіях, що постраждали від воєнних злочинів, вимагає специфічних навичок і гнучкості.

Одним із найважливіших завдань криміналістики є розроблення та застосування техніко-, тактико- та методико-криміналістичних засобів прийомів і рекомендацій, що дозволяють збирати, досліджувати та використовувати доказову інформацію. Відомо, що докази та доказування – основа будь-якого процесу, і від того, наскільки якісно та повно під час досудового розслідування буде зібрана доказова база, залежить ефективність розгляду кримінального провадження в суді і швидкість досягнення мети правосуддя [2; 8]. У таких умовах гостро постає питання про підвищення ролі криміналістики у формуванні доказової бази розслідування воєнних злочинів, вчинених військовими рф в Україні. Запровадження таких освітніх програм сприятиме формуванню нового покоління експертів, які будуть здатні ефективно виконувати свої обов'язки навіть у найскладніших умовах, тим самим забезпечуючи збереження доказової бази та притягнення винних до відповідальності за скоєні злочини.

Тому адаптація криміналістичних методів до умов воєнного стану є необхідним кроком для забезпечення ефективною боротьби зі злочинністю під час конфлікту. Запровадження нових технологій, навчання персоналу та модифікація методів збору та аналізу доказів є ключовими елементами цього процесу.

Література

1. Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи : добірка наук. пр. / упоряд. : Н. А. Чмутова. Харків : Право, 2020. 1280 с.
2. Журавель В. А. Окремі методики в системі криміналістичних знань. Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія : Юридична. 2015. Вип. 1. С. 187–200.

3. Шепітько В. Ю. Цільове призначення криміналістичних знань і прагнення до європейських стандартів у протидії злочинності. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2017. Вип. 17. С. 5–12.

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**